

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XXVIII. De injustitia distributiva.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

juxta communem Theologorum. 4. Princeps vel Magistratus injustè agit, si aliquos à tributis eximat totum onus reliquis relinquendo, nisi ejusmodi exemptio fiat ex causa in bonum commune redundante v. g. ob merita in temp. vel factam reipublicæ compensationem. 5. Pauperes qui solvendo tributa se & familiam suam alere non possunt, aut in gravia debita inciderent, excusantur ob impotentiam & ideo quæstores possunt ab iis non petere, *Sylv. in resolut. p. 2. V. restitutio. Cas. 4.* Contra si exactores tributa justa non exigant ab iis, qui solvere possunt vel dissimulant, aut se corrumpi sinunt, peccant tam ipsi, quàm corruptentes contra justitiam cum obligatione restitutionis, quia sunt causa injusta talis damni: si verò tributum sciatur esse injustum possum corrumpere exactorem, ut mecum

dissimulet, sicut possum latroni offerre partem pecuniæ ut non tollat totam, hoc enim est redimere injustam vexam. 6. Qui defraudavit gabellas non tenetur propterea merces infra commune pretium vendere, quia pretium taxandum est secundum onera quæ communiter omnes subeunt, quamvis unus vel alter ea non subeat. 7. Communiter hic monent Theologi, ut quando non satis constat, quòd tributa sint justa aut ad bonum commune impendantur, ante factum subditi hortandi sint ut solvant, id enim exigit reipublicæ pax & debita principi obedientia; post factam autem tributi defraudationem si pœnitens sibi saltem probabiliter persuadeat tributum esse injustum (ut in tantâ tributorum multitudine hodieum facillè contingit) ad compensationem non sit condemnandus.

CASUS XXVIII.

De injustitiâ distributivâ.

HAbius dubitat 1. *Quid sit acceptio personarum.* 2. *An ad beneficia Ecclesiastica sub mortali sit eligendus dignior.* 3. *An ad officia secularia.* 4. *An liceat aliquid promittere pro beneficiis.* 5. *An vendere officia vel aliquid accipere ut inter aequè dignos unus præferatur.* 6. *R. D. Jansen Pars I.*

An liceat officia dare cognatis. Pro resol.

QUÆR. I. Quid circa injustitiam distributivam. 1. Injustitia distributiva consistit in *acceptione personarum*, quâ in distributione bonorum communium, in collatione beneficiorum, officiorum, in judiciis, in honoris exhibitione attenditur

X non

non ad merita personæ & utilitatem communem sed ad circumstantias impertinentes, v. g. consanguinitatem, amicitiam, potentiam, munera, &c. hoc vitium est ex genere suo mortale, adversatur enim bono communi & prohibetur *Eccl. 4.2. ne accipias personam ut delinquas. Jacobi 2. si autem personas accipitis, peccatum operamini.* Dixi bonorum communium, id est ad communitatem pertinentium, nam acceptio personarum locum non habet in bonis propriis, hæc enim cuilibet pro libitu dari possunt, cum uni non magis debeantur quam alteri; aliàs enim Deus esset acceptor personarum quando peccatoribus maxime indignis suas dat gratias. 2. Peccat mortaliter non tantum is qui ad beneficia Ecclesiastica assumit vel promovet indignum, sed etiam qui relicto notabiliter digniore præficit dignum, est communissima cum *D. Th. 2. 2. q. 63. a. 2. & quoad beneficia majora curam animarum habentia velut Episcopatus, Abbatias, Præposituras, Decanatus, Parochias nunc omnino certa ex Trid. Sess. 24. c. 1. de reform. ubi dicit eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores & Ecclesie magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint.* Idem magis confirmat propositio 47. ab Innoc. XI. damnata: quoad beneficia minora & simplicia etiam communis est sententia,

ea sub peccato conferenda esse dignioribus, & ratio est eadem, quia id exigit bonum commune & fidelitas eligentis vel conferentis beneficium, electio tamen vel presentatio digni relicto digniore est valida, ut dicam *Cas. 80. num. 20. 3.* Ex eadem ratione dignitates, munia, & officia sæcularia dignioribus sub peccato conferenda sunt, cum enim hujusmodi officia non spectent ad Principem vel collatorem, sed ad communitatem, cujus ipsi sunt Administratores, peccant contra officium & fidelitatem communitati debitam, conferendo ea minus digno si dignior commodè haberi possit, sicut contra fidelitatem & justitiam peccat Oeconomus, qui relicto eo servo, qui potest annuè lucrari 100. conducit eum qui potest tantum lucrari 50. conferens beneficium vel officium indigno vel ei; qui creditur illud malè administraturus, tenetur ad omne damnum reipubl. vel Ecclesiæ inde obveniens, ad nihil autem tenetur digno vel digniori prætermisso; quia ante actualem collationem vel presentationem nullum habent jus rigorosum, sed tantum majorem dignitatem ad officium vel beneficium; dignior autem hic dicitur non præcisè, qui doctior, sanctior, vel nobilior est, sed qui consideratis circumstantiis personæ, loci, temporis, incolarum, &c. communitati, vel Ecclesiæ cui præficitur, creditur fore utilior,

lior, ideoque si Ecclesia vel respublica indigeat defensore contra hostes, ceteris paribus potentior eligendus erit utpote dignior, si agatur de conservanda inter cives pace, inter dignos dignior erit, qui magis à populo diligitur, si ad necessitatem publicam vendantur officia, dignior reputatur qui inter æquales plus obtulerit.

4. QUÆR. II. Quæ hinc inferenda pro praxi? R. seqq. 1. Dare vel promittere pecuniam vel quodcunque pretio æstimabile in ordine ad impetrandum sibi vel suis beneficium Ecclesiasticum, est simonia jure divino & naturali prohibita, & omnis provisio ex tali promissione facta est ipso jure nulla, ut ex professio dicam *Cas. 66.* 2. Officia sæcularia vendi possunt, si concurrant hæc quatuor: 1. Supremi Principis auctoritas. 2. Capacitas seu dignitas eminentis. 3. Pretium moderatum, ut emens ad recuperandas expensas non cogatur abuti officio. 4. Utilitas communis. Sed quid si Princeps Ministro det potestatem inter æquè dignos eligendi quem voluerit, an possit accipere pecuniam ut hunc eligat præ illo. R. Possè nisi Princeps vel lex illud prohibeat, quia unus non habet majus jus quàm alter, & *Ratio est*, quia eligere hunc præ alio æquè digno est pretio æstimabile & in liberâ potestate eligentis constitutum, ergo pro eo potest accipere pecuniam: neque sit inju-

ria reipublicæ quia confertur æquè digno nec dignior haberi potest ut suppono, neque sit injuria offerenti pecuniam quia hic recipit rem pecuniâ æstimabilem: *Dices 1.* Neque Princeps neque ejus Minister est Dominus beneficiorum sed tota communitas, ergo Minister pro tali officio non potest acceptare pecuniam sine consensu communitatis, venderet enim rem alienam sine consensu Domini. 2. Est acceptio personarum, quia unus præfertur alteri ob circumstantiam ad bonum commune & capacitatem personæ impertinentem scilicet ob pecuniam. 3. Ut officia licitè vendantur debent vendi pro interesse publico non privato. 4. Sunt multæ leges id prohibentes, quas adducit *Sanch. L. 2. cons. c. 1. dub. 56. R. ad 1.* Minister non est quidem Dominus officii, est tamen Dominus suæ electionis, & hæc est pretio digna, adestque consensus saltem præsumptus Principis, & communitatis, cui per talem acceptationem nullum fit præjudicium. *Ad 2. n. aff.* acceptio personarum tunc tantum locum habet, quando ob causam impertinentem præteritur dignus vel dignior. *Ad 3.* Ut officia promiscuè & nomine communitatis vendantur, debet pretium cedere ad interesse publicum, non autem semper. *Ad 4.* Illæ leges vel non sunt usu receptæ vel loquuntur de distributione pecuniæ ex justitiâ debitæ vel alterius

æquivalentis, non verò de distributione officiorum *Lugo de just. d. 34. num. 35.* cuius disparitatem dabo *Cas. 55. nu. 18.* 3. Magistratus, Gubernatores &c. gravissimè peccant si officia communia faciant quasi hæreditaria pleraque conferendo suis age vel cognatis non sine periculo turbarum & seditionum; tunc enim consanguinei quamvis alioquin scientiâ & virtutibus cæteris pares vel etiam superiores, minùs forent digni, quia pro conservanda communi pace minùs utiles. 4. Si exorta seditiõ aliter componi non possit quàm submovendo priores offician-

tes, hi non tantùm licitè amoveri possunt sed & debent sic exigente bono communi, fructus tamen percepti vel commeriti illis relinqui debent, uti & restitui pretium ex communi ærario; si officia illis pro bono communi vendita fuerint, possentque in tali casu illis substitui à plebe postulati, etsi sint minus digni, vel etiam inhabiles eâ tamen conditione, ut intra breve tempus se qualificent vel reddita reipublicæ pace officia dignioribus cedant. Ratio horum est conservatio vel restitutio pacis publicæ.

CASUS XXIX.

De furto,

J Ason Neo-Theologus examinatur 1. *Quid sit furtum.* 2. *Quotuplex.* 3. *Quale peccatum.* 4. *Quæ sit materia gravis.* 5. 6. 7. 8. *Qualiter solvantur contraria.* 9. *An furtis asfueri peccent mortaliter furando rem levem.* 10. *An plura furtiva levia faciant unum grave.* 11. *An post illatum grave damnum quid leve auferens semper peccet mortaliter & quid si à diversis modica auferas.* 12. 13. *Quid si fiat cum aliis.* 14. *Quid si alter ex ablatione rei levis multum sit contristandus.* 15. *Quid si plures servi jussu Domini auferant multa*

modica. 16. *Quid si quis inadvertenter complevit materiam gravem.* 17. *An modica per longa intervalla coalescant?* Pro resol.

QUÆR. I. *Quid & quotuplex sit furtum?* R. Imò: Furtum est injusta & occulte rei aliene contrectatio, hoc est acceptio vel detentio Domino rationabiliter invito. Dicitur imò: contrectatio occulte, nam si fiat Domino vel illo, qui loco Domini rem tenet præsentem, & reluctantem, cum aliquo metu vel violentiâ; dicitur rapina, quæ distinctam habet malitiam à furto ob violentiam quam infert, *S. Th. q. 66. a. 4.*
Di-